

SPIS TREŚCI

Część I

Metalurgia

Wstęp	13
A. Metale, rudy, procesy metalurgiczne, paliwo, materiały ogniotrwałe	13
Rozdział 1. Wiadomości o metalach	13
1. Metale i stopy	13
2. Ogólna charakterystyka metali	14
3. Metale jako pierwiastki	15
4. Budowa (struktura) metali i stopów	15
5. Budowa krystaliczna metali i stopów	16
6. Własności mechaniczne	17
7. Rozciąganie	17
8. Ściskanie	18
9. Scinanie	18
10. Naprężenia złożone	18
11. Odkształcenie	19
12. Granica plastyczności	20
13. Przewężenie	20
14. Wydłużenie	21
15. Obciążenia statyczne i dynamiczne	21
16. Udarność	21
17. Twardość	21
18. Wytrzymałość na zmęczenie	24
19. Znakowanie własności wytrzymałościowych	25
20. Własności technologiczne metali	25
Rozdział 2. Występowanie metali w przyrodzie	26
1. Zasoby pierwiastków w skorupie ziemskiej	26
Rozdział 3. Rudy żelaza	27
1. Metale w stanie rodzimym	27
2. Magnetyty	27
3. Żelaziaki czerwone	27
4. Żelaziaki brunatne	28
5. Żelaziaki szpatowe (syderyty)	28
6. Rudy manganowe	28
7. Odpady hutnicze	28
8. Rudy żelaza w Polsce	28
Rozdział 4. Zasady otrzymywania metali z rud	30
1. Procesy chemiczne	30
2. Dysocjacja	31
3. Reduktory	32
4. Prawo działania mas i prawo rozdziału	33
5. Procesy prażenia rud	34
Rozdział 5. Żelazo	36
1. Znaczenie żelaza jako tworzywa	36
2. Czyste żelazo	36
3. Fizyczne własności i alotropia czystego żelaza	36

Rozdział 6. Układ żelazo-węgiel	37
1. Składniki strukturalne stopów Fe-C	37
2. Likwidus i solidus	39
3. Austenit (krzepnięcie roztworów stałych)	39
4. Krzepnięcie stopów od 2 do 6,68 % C	40
5. Przemiana austenitu	40
6. Stopy Fe-grafit	42
Rozdział 7. Przygotowanie rud żelaza do wytopu	43
1. Sortowanie i przygotowanie rud	43
2. Prażenie rud	44
3. Sortowanie magnetyczne	44
4. Mokre przygotowanie rudy	44
5. Brykietowanie	45
6. Spiekanie rudy	45
7. Flotacja	46
Rozdział 8. Paliwa stałe	47
1. Węgiel jako podstawowy materiał hutnictwa	47
2. Sortowanie węgla	48
3. Sortymenty węgla	48
4. Gatunki węgla	48
5. Spalanie węgla	48
6. Koks	49
7. Koksownie	49
8. Węgiel jako źródło energii	51
Rozdział 9. Skały płonne i topniki	51
1. Skały płonne	51
2. Topniki	51
Rozdział 10. Materiały ogniotrwałe	51
1. Własności materiałów ogniotrwałych	51
2. Ogniotrwałe gliny	52
3. Cegły szamotowe	52
4. Cegły krzemionkowe	52
5. Cegły magnezytowe	53
6. Dolomit	53
7. Cegły chromitowe, sylimanitowe, karborundowe i cyrkonowe	53
8. Węglowe materiały ogniotrwałe	54
B. Metalurgia surówki	54
Rozdział 11. Otrzymywanie surówki	54
1. Zarys historyczny	54
Rozdział 12. Wielki piec	56
1. Zakład wielkopiecowy	56
2. Wielki piec	59
3. Wymiary wielkiego pieca i materiały używane do jego budowy	59
4. Chłodzenie wielkiego pieca	60
5. Konstrukcja nośna	60
6. Doprowadzenie dmuchu	60
7. Zasilanie wielkiego pieca	62
8. Urządzenia transportowe	64
Rozdział 13. Nagrzewanie dmuchu	65
1. Dmuch i urządzenia grzewcze	65
2. Nagrzewanie i osuszanie dmuchu	65
Rozdział 14. Procesy chemiczne w wielkim piecu (w zarysie)	67
1. Ruch wsadu	67
2. Ruch gazów	67
3. Redukcja pośrednia	68
4. Redukcja węglem (redukcja bezpośrednia)	71
5. Wpływ CO i C na redukcję w wielkim piecu	72
6. Redukcja tlenków manganu	72
7. Redukcja tlenków krzemu	73

8. Redukcja pięciotlenku fosforu	73
9. Odsiarczanie	73
10. Reakcje nawęglające żelazo	73
11. Tworzenie się żużła	74
12. Ważniejsze techniczne wskaźniki pracy wielkiego pieca	75
Rozdział 15. Budowa i procesy wielkiego pieca elektrycznego	76
1. Wielki piec elektryczny	76
2. Reakcje chemiczne w wielkim piecu elektrycznym	77
3. Piece elektryczne niskoszybowe	78
4. Surówka syntetyczna	78
Rozdział 16. Wytwory wielkiego pieca	78
1. Surówka	78
2. Surówka biała	78
3. Surówka szara	78
4. Fosfor w surówce	79
5. Siarka w surówce	79
6. Inne domieszki	79
7. Podział surówek	79
8. Surówki specjalne	81
9. Techniczne stopy żelaza	81
10. Żużle	81
11. Działanie żużła	81
12. Żużle polskie	82
13. Zachowanie się żużli	82
14. Zastosowanie żużli	82
15. Oczyszczanie gazów wielkopieczowych	83
16. Bilans rozchodowy gazu wielkopieczowego	84
17. Zbiorniki na gaz wielkopieczowy	85
18. Bilans materiałowy i cieplny wielkiego pieca	85
C. Metalurgia stali	87
Rozdział 17. Stal i jej podział	87
1. Wytwarzanie stali z surówki	87
2. Nowoczesna definicja stali	87
3. Podział stali konstrukcyjnych	87
4. Rozwój wytwarzania stali	88
Rozdział 18. Zasady wytapiania stali	88
1. Zasadnicze okresy technologiczne przy wytapianiu stali	88
2. Utlenianie	89
3. Odsiarczanie	91
4. Odfosforowanie	91
5. Odtlenianie	92
Rozdział 19. Wytapianie żelaza zgrzewnego	94
1. Zarys historyczny i opis procesu	94
2. Bezpośrednie wytwarzanie żelaza z rud	94
Rozdział 20. Mieszalniki surówki	95
1. Zadanie mieszalnika	95
2. Rodzaje mieszalników	96
Rozdział 21. Metoda konwertorowa besemerowska	97
1. Świeżenie dmuchem	97
2. Konwertor	97
3. Ciepło spalania składników kąpeli metalowej białych udział w reakcjach	97
4. Przebieg reakcji chemicznych przy wyłożeniu kwynym	98
5. Wady metody besemerowskiej	101
Rozdział 22. Metoda konwertorowa tomasowska	101
1. Przebieg reakcji chemicznych	102
Rozdział 23. Metoda martenowska	105
1. Zasada działania pieca regeneracyjnego	105

2. Wyprawa (wyłożenie pieca)	105
3. Podział pieców martenowskich	106
4. Kwaśny proces martenowski	106
5. Zasadowy proces martenowski	109
6. Reakcje zasadowego procesu martenowskiego	110
7. Odmiany procesu martenowskiego zależnie od rodzaju wsadu	111
8. Proces złomowy	112
9. Proces rudny	112
10. Proces złomowo-rudny	113
11. Metoda huty Hoesch	113
12. Metoda Talbota	113
13. Metoda Perrina	113
14. Poszczególne okresy wytopu stali w piecu martenowskim	114
15. Budowa pieca martenowskiego	115
16. Stalownia	124
17. Czadnice gazowe	126
18. Czadnica z rusztem obrotowym	127
19. Czadnica z płynnym żużlem	128
20. Gaz ziemny do opalania pieców martenowskich	128
Rozdział 24. Stal tyglowa	128
1. Wytapianie stali w tyglach	128
2. Reakcje chemiczne w tyglu	129
3. Piece tyglowe	130
Rozdział 25. Sposoby elektrometalurgicznego wytopu stali	130
1. Zasada działania pieców elektrycznych	130
2. Rodzaje pieców elektrycznych	130
3. Piece łukowe	130
4. Piec Giroda i Héroulta	131
5. Piece indukcyjne małej częstotliwości do 30 Hz	132
6. Piece indukcyjne wielkiej częstotliwości (bezrdzeniowe)	133
7. Procesy metalurgiczne w zasadowym piecu łukowym	134
8. Procesy metalurgiczne w kwaśnym piecu łukowym	136
9. Reakcje chemiczne w piecach wielkiej częstotliwości bezrdzeniowych	136
10. Bilans energetyczny pieców metalurgicznych	137
Rozdział 26. Odlewanie stali	137
1. Spust stali z pieca	137
2. Wlewnice	137
3. Odlewanie stali do wlewnicy	138
4. Zachowanie się stali nieuspokojonych we wlewnicy	138
5. Odlewanie stali uspokojonych	140
6. Krzepnięcie stali we wlewnicy	140
7. Nagrzewanie wlewków	143
D. Metalurgia metali nieżelaznych	143
Rozdział 27. Miedź	144
1. Ogólne wiadomości o miedzi	144
2. Rudy miedzi	144
3. Metalurgia miedzi	145
4. Procesy mokre	148
5. Ogniove rafinowanie miedzi	149
6. Elektrolityczne rafinowanie miedzi	149
7. Własności czystej miedzi	150
8. Zastosowanie miedzi	151
Rozdział 28. Cynk	151
1. Ogólne wiadomości o cynku	151
2. Rudy cynku	151
3. Rudy cynku w Polsce	152
4. Prażenie rud i koncentratów cynkowych	152
5. Metalurgia cynku	152
6. Redukcja rud cynku	153
7. Rafinowanie cynku	154
8. Wytwarzanie cynku na mokro (elektrolitycznie)	156

9. Wytwarzanie cynku metodą Taintona	157
10. Własności cynku	157
11. Zastosowanie cynku	158
12. Cynk w Polsce	158
Rozdział 29. Ołów	158
1. Ogólne wiadomości o ołowiu	158
2. Rudy ołowiu	159
3. Metoda strącania żelazem	159
4. Prażenie i otrzymywanie ołowiu przez reakcję	159
5. Wytapianie ołowiu w otwartym tyglu	159
6. Metoda prażenia i redukcji	160
7. Rafinowanie surowego ołowiu	161
8. Elektrolityczne rafinowanie ołowiu	162
9. Własności ołowiu	163
10. Zastosowanie ołowiu	163
11. Produkcja ołowiu w Polsce	163
Rozdział 30. Cyna	163
1. Ogólne wiadomości o cynie	163
2. Rudy cyny	163
3. Metalurgia cyny	164
4. Uzyskiwanie cyny z odpadów blachy białej	164
5. Własności cyny	164
6. Zastosowanie cyny	164
Rozdział 31. Nikiel	165
1. Ogólne wiadomości o niklu	165
2. Rudy niklu	165
3. Metalurgia niklu	165
4. Wydzielanie miedzi z kamienia nikielowego	166
5. Metoda Monda	167
6. Elektroliza niklu surowego	167
7. Własności i normalizacja niklu	168
8. Nikiel w Polsce	169
Rozdział 32. Aluminium	169
1. Ogólne wiadomości o aluminium	169
2. Rudy aluminium	170
3. Aluminium w Polsce	171
4. Metalurgia aluminium	171
5. Wytwarzanie tlenu glinu metodą Bayera	171
6. Inne metody wytwarzania Al_2O_3	174
7. Metody kwasowe	174
8. Wytwarzanie tlenku glinu z glin zwyczajnych	175
9. Elektroliza termiczna aluminium	175
10. Rafinowanie aluminium	176
11. Własności i normy aluminium	177
12. Zastosowanie aluminium	178
Rozdział 33. Magnez	178
1. Wiadomości ogólne o magnezie	178
2. Rudy i metalurgia magnezu	179
3. Rafinowanie magnezu	180
4. Własności magnezu	180
5. Zastosowanie magnezu	180
Rozdział 34. Inne metale nieżelazne	181
1. Antymon	181
2. Beryl	181
3. Bizmut	182
4. Chrom	182
5. Kadm	183
6. Kobalt	183
7. Lit	184
8. Mangan	184
9. Molibden	185

10. Rteć	185
11. Tantal	186
12. Tytan	187
13. Wanad	188
14. Wolfram	188
15. Srebro	188
16. Złoto	190
17. Platyna i platynowce	192

C z ę ś ć II

Walcownictwo

Wstęp	194
Rozdział 35. Wiadomości wstępne	195
1. Zarys historyczny rozwoju walcownictwa	195
2. Wlewki jako wyjściowy materiał walcowania	195
3. Wlewki metali nieżelaznych	196
4. Nagrzewanie metali przed walcowaniem	196
5. Czas nagrzewania	198
6. Zgorzelina na stali	201
7. Wyzyskanie wartości opalowej paliwa	202
8. Usprawnienie pieców	204
9. Piece wgłębne do nagrzewania wlewków	204
10. Piece przepychowe	206
11. Palniki gazowe	210
12. Działanie rekuperatorów i regeneratorów w piecach grzewczych	211
13. Piece opalane pyłem węglowym	212
14. Nagrzewanie wlewków i kęsów okrągłych	213
Rozdział 36. Teoria walcowania w zarysie	215
1. Elementarny proces walcowania i oznaczenie najważniejszych pojęć i wyrażeń walcowniczych	215
2. Odkształcanie metalu przy walcowaniu	216
3. Zachowanie się stali podczas walcowania	220
4. Zasadnicze warunki walcowania	222
5. Wyprzedzanie	224
6. Roztłaczanie	226
7. Rozkład naprężeń wzdłuż łuku chwytu	227
8. Średni nacisk walców na metal walcowany	232
9. Praktyczne metody wyznaczania nacisku walców na metal walcowany	234
10. Moment potrzebny do obrotu walców	239
11. Praca i moc walcowania	241
Rozdział 37. Walcownie, walcarki i ich części składowe	243
1. Podział walcowni	243
2. Walcarka i jej napęd	245
3. Złożenia walców w walcarkach	248
4. Walcarki o walcach poziomych	248
5. Walce	252
Rozdział 38. Zasady wyznaczania zdolności produkcyjnej walcowni	255
1. Podział czasu kalendarzowego	255
2. Czas dysponowany	255
3. Czas ruchu walcowni	257
4. Rzeczywisty czas walcowania	257
5. Przerwy ukryte	258
6. Niektóre wskaźniki techniczno-ekonomiczne	258
7. Tablica przepustów	260
8. Teoretyczna i średnia wydajność godzinowa	266
9. Zdolność produkcyjna	267
10. Wydajność planowana	267
11. Współczynniki przeliczeniowe	267
12. Czynniki wpływające na zwiększenie wydajności	267

Rozdział 39. Procesy technologiczne walcowania metali	270
1. Walcownia półwyrobu (zgniatacz)	271
2. Walcowanie kęsów płaskich	273
3. Walcowanie wyrobów profilowych	274
4. Walcownia kształtowników ciężkich	277
5. Walcownia liniowa cienkich prętów i kształtowników	278
6. Walcownia półciągiła, prętów i drutów	279
7. Walcownia blach grubych	281
8. Walcownie blach cienkich walcowanych na gorąco	282
9. Walcowanie taśm na gorąco	286
10. Walcownia blach cienkich na zimno	287
11. Walcowanie taśm na zimno	288
12. Walcownie ciągłe blach taśmowych szerokich	294
13. Walcarka uniwersalna	297
Rozdział 40. Maszyny i urządzenia pomocnicze w walcowniach	298
1. Nożyce	298
2. Piły	304
3. Prostownice	305
Rozdział 41. Kalibrowanie walców	308
1. Ogólne wiadomości o kalibrowaniu walców	308
2. Profil i jego odchyłki	310
3. Zbieżność ścian bocznych wykroju	311
4. Górny i dolny docisk	311
5. Linie, osie i średnice walców	312
6. Postępowanie przy wykonaniu rysunków i szablonów kalibrowania walców	313
7. Kalibrowanie walców zgniatacza	315
8. Kalibrowanie walców przy walcowaniu półwyrobów	317
9. Kalibrowanie walców do walcowania szyn	318
10. Kalibrowanie walców do wyrobów profilowych prostych (pręty kwadratowe i okrągłe)	319
11. Kalibrowanie kształtowników	323
12. Sposoby walcowania dwuteowników	324
Rozdział 42. Ciągnięcie drutu i prętów	326
1. Przygotowanie walcówki do ciągnięcia	326
2. Teoria ciągnięcia	327
3. Schemat operacyjny ciągnięcia drutu	330
4. Ciągarki drutu	331
Rozdział 43. Wyrób rur stalowych	334
1. Metody wyrobu rur	334
2. Rury zgrzewane (tzw. gazowe)	335
3. Wyrób rur bez szwu	336
4. Walcowanie rur w walcowniach automatycznych	342
5. Wyrób rur bez szwu systemem Erhardta	343
6. Ciągnięcie rur na zimno	344
7. Rozwalcowanie rur grubościennych systemem Roeknera	345
Rozdział 44. Podział wyrobów walcowanych	346
1. Półwyroby	346
2. Wyroby profilowe	347
3. Blachy	350
4. Rury bez szwu	352

C z ę ś ć III

K u Ź n i c t w o

Wstęp	353
Rozdział 45. Materiały opałowe kuźni, ich własności i zastosowanie	354
1. Węgiel drzewny	354
2. Paliwa obecnie używane	354
3. Spalanie paliw w piecach grzewczych	354
4. Paliwa stałe	354

5. Paliwa płynne	355
6. Paliwa gazowe	357
Rozdział 46. Podział pieców grzewczych dla celów kuźniczych	357
1. Rodzaje pieców kuźniczych	357
Rozdział 47. Piece kuźnicze	358
1. Ogniska kowalskie otwarte	358
2. Miechy i wentylatory	359
3. Piece komorowe z paleniskiem rusztowym	360
4. Piece komorowe, półgazowe i gazowe	360
5. Piece grzewcze elektryczne	362
Rozdział 48. Nagrzewanie stali do kucia	365
1. Zachowanie się stali przy nagrzewaniu	365
2. Nagrzewanie na otwartym ognisku	366
3. Zasady nagrzewania w piecach grzewczych	366
4. Temperatury nagrzewania stali	368
5. Naprężenia cieplne i mechaniczne	369
6. Indukcyjne nagrzewanie metali do kucia	370
7. Nagrzewanie metali w roztopionych solach	370
Rozdział 49. Narzędzia kowalskie	371
1. Kowadło	371
2. Płyta kowalska	372
3. Narzędzia kowalskie ręczne	372
4. Narzędzia stosowane przy kuciu pod młotami mechanicznymi i w prasach	373
Rozdział 50. Czynności kowalskie	374
1. Spęczanie	374
2. Wydłużanie	375
3. Rozszerzanie	376
4. Odsadzanie	377
5. Gięcie	377
6. Przebijanie	378
7. Skręcanie	379
8. Przecinanie	379
9. Zgrzewanie	380
Rozdział 51. Młoty mechaniczne	381
1. Młoty spadowe	381
2. Młoty przeciwbieżne	385
3. Młoty sprężynowe	387
4. Młoty sprężarkowe lub pneumatyczne	388
5. Młoty parowe i na sprężone powietrze	389
6. Młoty parowe do kucia w matrycach	393
7. Wyznaczanie sprawności młotów metodą Heima	395
8. Fundamenty młotów	396
9. Sprężone powietrze do napędu młotów	402
Rozdział 52. Kucie swobodne pod młotami i w prasach	403
1. Przygotowanie wlewków do kucia	403
2. Osadzanie	404
3. Wydłużanie	407
4. Przebijanie	409
5. Przesadzanie	411
Rozdział 53. Prasy	412
1. Prasy korbowe	412
2. Opis i zasada działania pras kuźniczych	414
3. Prasy cierne śrubowe	415
4. Prasy hydrauliczne	416
5. Prasy parowo-hydrauliczne	420
6. Kuźniarki	420
7. Kuźniarki obrotowe	422
8. Walce kuźnicze	424

Rozdział 54. Wzory doświadczalne do obliczania wielkości młotów i pras	426
1. Zasady stosowania wzorów doświadczalnych	426
Rozdział 55. Naddatki, odchyłki wymiarowe (tolerancje) i dodatki	429
1. Naddatki, odchyłki wymiarowe i dodatki do kucia swobodnego	429
2. Rysunek odkuwki swobodnie kutej	430
Rozdział 56. Kucie w matrycach	431
1. Zasady kucia w matrycach	431
2. Rysunki matryc	432
3. Powierzchnia podziału dla odkuwek młotowych	433
4. Pochylenie ścian bocznych	434
5. Zaokrąglenia	435
6. Matryce (materiały i wykonanie)	436
7. Stale na matryce dla kuźniarek i pras korbowych	440
8. Matryce pojedyncze i wielowykrojowe	440
9. Wstępne operacje kucia w matrycach	441
10. Naddatki i odchyłki wymiarowe odkuwek matrycowych	443
Rozdział 57. Przykłady kucia	443
1. Przykłady kucia swobodnego pod młotem	443
2. Przykłady kucia swobodnego w prasach	446
3. Przykłady kucia w matrycach pojedynczych	448
4. Przykłady kucia w matrycach wielowykrojowych	449
5. Obcinanie rąbka i przebijanie denek	451
6. Kucie na kuźniarkach	454